

INTRODUCTIE BIJ DE NEDERLANDSE UITGAVE

Marga van der Linden en Mirjam Meeuwissen

Kameleon100

Kameleon100 is een organisatie die zich al jaren laat inspireren door de Reggio Emilia-filosofie van de grondlegger Loris Malaguzzi. Een van de belangrijkste uitgangspunten van deze filosofie is het krachtige kindbeeld: het competente kind. Dat betekent dat wij kinderen de ruimte bieden om de wereld om zich heen op eigen wijze te ontdekken en te onderzoeken. Hoe dat in de praktijk eruit kan zien, is door Reggio Children op papier gezet en uitgegeven als boek. Toen de kans zich voordeed om het boek *Scarpa e Metro*, Schoen en Meter, te vertalen naar het Nederlands hebben we die met beide handen aangegrepen. Het boek illustreert hoe kinderen zelf een probleem oplossen met ondersteuning van de professional. Het volgt en documenteert het proces van de groep kinderen terwijl zij verschillende leerstrategieën gebruiken. De rol van een volwassene is die van ‘écht kijken en luisteren’ naar de kinderen en ze vervolgens uitdagen om samen oplossingen te bedenken. Vragen als ‘wat houdt de kinderen bezig, wat zijn ze aan het leren, welke strategieën gebruiken ze?’ helpen de professional bij het creëren van een passend aanbod. Dit gebeurt door steeds weer een context te scheppen waarin kinderen op onderzoek uit kunnen zonder zelf in de rol van expert te willen stappen. Deze ma-

nier van werken, het doorgronden wat kinderen bezighoudt, komt ook terug in onze werkwijze Kameleon in de praktijk (een vve-aanpak voor kinderen van 2-7 jaar). De groep kinderen die in dit boek in beeld gebracht worden zijn kleuters. Het écht kijken en luisteren naar kinderen is voor alle leeftijden van belang. Ook de jongste groep laat zien wat hen bezighoudt en onderzoekt op hun eigen wijze de wereld.

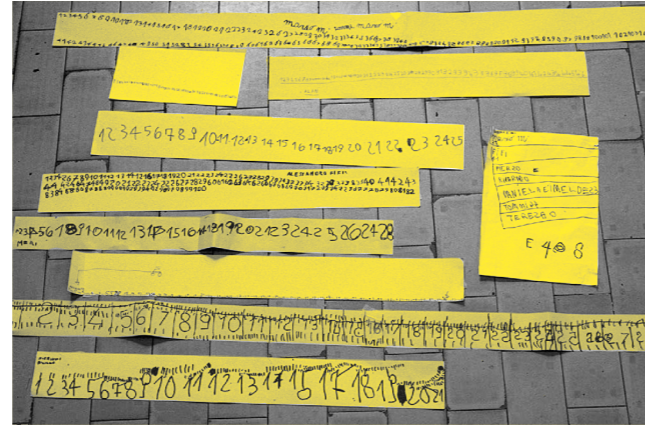
De professional¹ leert van de kinderen en de kinderen leren van elkaar. Deze aanpak helpt kinderen op jonge leeftijd belangrijke vaardigheden eigen te maken waar ze hun verdere leven profijt van hebben, denk aan kritisch leren denken, samenwerken, voor jezelf opkomen et cetera. Het boek laat ook zien hoe belangrijk een goede documentatie is om deze leerprocessen in beeld te brengen, niet alleen om samen met de kinderen te reflecteren en ouders te informeren, maar ook om de pedagogische dialoog tussen de professionals te bevorderen. Het verhaal in het boek speelt zich af in Italië, bekeken vanuit de Italiaanse context en onderwijscultuur. Verschillende experts hebben het boek ingeleid, ieder vanuit hun eigen invalshoek.

We hopen dat het jou en jouw collega’s inspireert en uitnodigt om hier met elkaar over in gesprek te gaan.

1 In dit boek lees je de termen professional, leerkracht en leraar door elkaar. Hieronder verstaan we iedere professional die werkt met kinderen van 0 tot 7 jaar.

De leerkracht stelt voor om alle meetlinten op de grond naast elkaar te leggen om zo de verschillen zichtbaar te maken...

... en op die manier een oplossing van het probleem te forceren.

De oplossing komt inderdaad naderbij als Riccardo en Marco beginnen te schreeuwen:

'We moeten de goede meter kiezen, die met de juiste getallen.'

Maar welke is dat? Willen de twee kinderen misschien zeggen dat je er één moet kiezen, slechts één? Of denken ze dat de goede meter die is waarop de cijfers in de juiste volgorde staan? Waarschijnlijk hebben de kinderen nog geen idee van een standaard-meetinstrument, noch van de functie van een centimeter die door iedereen gebruikt kan worden.

Het zal interessant zijn om eens te kijken hoe ieder voor zich die meter eigenlijk heeft gemaakt.

Tommaso merkt dat zijn vrienden verbaasd zijn en het resultaat een beetje wantrouwen, dus loopt hij met zijn schoen de lengte van de tafel terug en komt met hetzelfde resultaat: **zes en een halve schoen.**

Marco bevestigt dat de schoen een betrouwbare meeteenheid is. Hij probeert met zijn handen de grootte van de schoen op het tafelblad te herhalen. *'Het is steeds hetzelfde, de schoen is steeds net zo groot! Dat moeten we aan de timmerman zeggen, deze maat moeten we opschrijven!'*

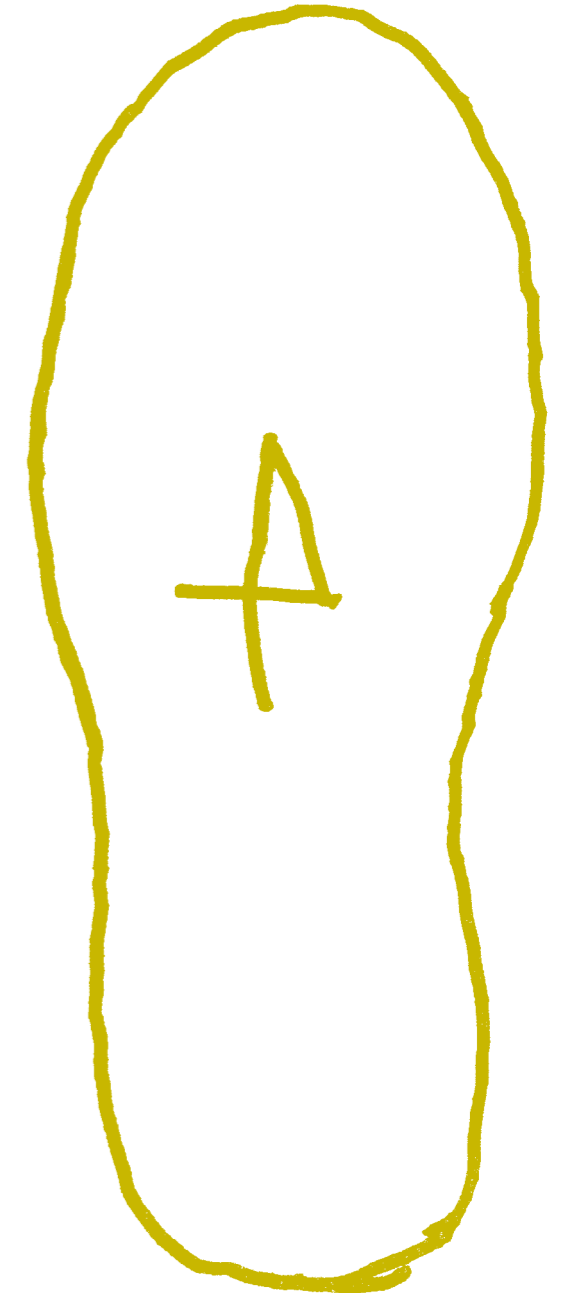
Vervolgens wordt de schoenomtrek getekend met een viltstift. Nu is alles duidelijker. Het tekenen stimuleert de kinderen in hun denken, brengt hen op ideeën en maakt het makkelijker om over hun meetinstrument te communiceren.

Keer op keer vergelijken ze de afmetingen van de schoen, de getekende omtrek en de ruimte die de schoen tussen hun handen inneemt met elkaar.

Marco: *'Het is nu het makkelijkste om de schoen aan de timmerman te geven!'* Tommaso: *'En ik dan, dan heb ik geen schoen meer!'* Op dezelfde manier meet Tommaso de 'kerte' van de tafel. Die meet **drie schoen.** Nu is de rechtehoek die het tafelblad vormt helemaal gemeen: **zes en een halve schoen bij drie schoen.**

Tommaso in zijn leidende rol belooft nog meer verrassingen te hebben. De spanning onder de kinderen is duidelijk toegenomen. Er is een bevrijdende opluchting zichtbaar dat ze eindelijk een doel hebben bereikt.

Hoewel uiteindelijk aangenomen als hulpmiddel, is de duimstok voor de kinderen misschien niet meer dan een lat cijfers die toevallig overeenkomen met een reeks getallen waarmee je de afstand tussen twee punten kunt afmeten en een voor iedereen begrijpelijke talige boodschap kunt overbrengen.

Dan gebeurt er onverwacht iets bijzonders. Marco pakt de schoen van Tommaso op en ziet op de zool het cijfer **29** staan. (29 is Tommaso's schoenmaat.) *'Wacht even,'* schreeuwt hij, *'hier staat 29 geschreven en niet 20.'* Er heerst verwarring.

Tommaso wil zijn schoen terug. Hij twijfelt. *'Wie heeft gelijk? Is het de 29 onder mijn schoen of de 20 van de meter?'* *'De meetlat maakt geen fouten,'* zegt Daniela meteen.

Er ontstaat een soort voorstelling vol bewegingen. Kinderen doen hun schoenen uit, kijken bij anderen onder de schoen en lezen hardop het getal onder op de zool, de schoenmaat.

Ze ontdekken dat ze allemaal verschillende schoenen hebben met verschillende getallen erop.